

KÄYTTÖTURVALLISUUSTIEDOTE AL-FIX AKTIVATOR

1. aineen tai valmisteen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

Julkaisupäivämäärä	23.09.2005
Tuotenimi	AL-FIX AKTIVATOR
Yrityksen nimi	Oy Ekström AB
Toimiston osoite	Veininlaaksontie 1
Postiosoite	Veininlaaksontie 1
Postinumero	FI-02620
Paikannimi	ESPOO
Maa	Finland
Puh:	+358-(0)9-591 91
Faksi	+358-(0)9-591 9368
Sähköposti	jyri.kurki@ekstrom.fi
Verkkosivu	http://www.ekstrom.fi
Yhteyshenkilön nimi	Jyri Kurki
Laatija	Teknologisk Institut as, Norja v/ Knut Finsveen

2. Ainesosien koostumus/tiedot

CAS-numero	EC-numero	Osan nimi	Sisältö	Merkinnät/luokitus	Huom:
108-08-7	203-548-0	Heptaani [ja isomeerit]	25 - 50 %	Xn,F,N; R11,R65,R38, R67,R50/53	
99-97-8	202-805-4	N,N-Dimetyyli-p-toluidiini	0 - 1 %	T; R23/24/25,R33,R52/53	
74-98-6	200-827-9	Propaani	25 - 50 %	F+; R12	
106-97-8	203-448-7	Butaani	25 - 50 %	F+; R12	

Sarakkeiden ylätunnisteet CAS-numero = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- tai Elincs-numero) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; aineen nimi = aineluettelossa määritetty nimi (aineet, jotka eivät sisälly aineluetteloon, on käännettävä mahdollisuuksien mukaan). Pitoisuudet ilmoitettu arvoina: %, %paino/paino, %til./paino, %til./til., mg/m3, ppb, ppm, paino-%, tilavuus-%

HH/HF/HE T+ = erittäin myrkyllinen, T = myrkyllinen, C = syövyttävä, Xn = haitallinen, Xi = ärsyttävä, E = räjähtävä, O = hapettava, F+ = erittäin tulenarka, F = hyvin tulenarka, N = ympäristövaara

Huomautuksia osasta Katso kohta 16 vaaralausekkeista.

3. Vaarojen tunnistaminen

Vaaran kuvaus

Terveys: Ärsyttää ihoa. Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta. Tulipalo ja räjähdys: Erittäin helposti syttyvä. Painepakkaus. Ei saa säilyttää auringonpaisteessa eikä yli 50 °C lämpötilassa. Ei saa puhkaista eikä polttaa tyhjänäkään.
Ympäristö: Erittäin myrkyllistä vesielioille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

4. Ensiaputoimenpiteet

Yleistä	Epävarmoissa tapauksissa pitää ottaa yhteyttä lääkäriin.
Hengittäminen	Raitis ilma ja lepo.
Ihokosketus	Riisu saastuneet vaatteet. Pese heti iho saippualla ja vedellä. Jos oireita esiintyy, ota yhteys lääkäriin.

Silmäkosketus	Poista mahd. piilolinssit. Huuhdellaan runsaalla vedellä (silmäluomet auki) väh. 15 min. ajan. Ota yhteyttä lääkäriin, jos ärsytys jatkuu.
Nieleminen	Anna kermaa tai ruokaöljyä. Älä yritä oksennuttaa. Lääkäriin.

5. Palontorjuntakeinot

Sopivat sammutusvälineet	Voidaan sammuttaa vesisumulla, jauheella, vaahdolla tai hiilidioksidilla.
Sopimattomat sammutusvälineet	Älä käytä suorasuihkua.
Palo- ja räjähdysvaarat	Erittäin helposti syttyvää. Voimakkaasti kuumentuessaan syntyy ylipainetta, joka voi johtaa aerosolipurkin hajoamiseen räjähdysmäisesti. Vaaralliset palamistouitteet: Sakea savu. Hiilidioksidi (CO ₂). Hiilimonoksidi (CO). Erittelemättömät orgaaniset yhdisteet.
Henkilösuojaimet	Käytä raitisilmanaamaria, jos tuote palaa. Pakenemisen aikana käytetään hyväksytyä naamaria. Katso muutoin kohta 8.
Muita tietoja	Tullelle alttiit säiliöt siirrettävä välittömästi tai jäähdytettävä niitä vedellä.

6. toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

Henkilökohtaiset varoitimet	Käytä henkilökohtaisia suojaimia, katso kohta 8.
Ympäristövaroitimet	Estettävä pääsy viemäriin tai ympäröivään ympäristöön. Kerätään sopiviin astioihin ja luovutetaan vaarallisena jätteenä (katso kohta 13).
Puhdistusmenetelmät	Vuotanut tuote imeytetään inerttiin, palamattomaan materiaaliin.
Muita ohjeita	Maanpinnan tasolla räjähtävien höyry-ilma-seosten esiintymisvaara

7. käsittely ja varastointi

Käsittely	Järjestettävä riittävä ilmanvaihto. Eristettävä sytytyslähdeistä - Tupakointi kielletty. Ei saa suihkuttaa avotuleen tai hehkuvaan aineeseen.
Varastointi	Aerosolipurkit: ei saa asettaa suoraan auringonvaloon tai >50°C:n lämpötilaan. Säilytettävä tulenarkoja aineita koskevien määräysten mukaan.
Eriyiset vaarat ja erikoisominaisuudet	Höyryt ovat ilmaa painavampia ja voivat levitä lattiaa pitkin. Höyryjen ja ilman yhdistyminen voi aiheuttaa räjähtäviä seoksia.

8. altistumisen ehkäiseminen ja henkilösuojaimet

Räjähdysraja-arvot

CAS-numero	EC-numero	Osan nimi	TWA (8 h)	ppm/mg/m ³ <STEL (15m p)	ppm/mg/m ³ <STEL (15m p)	ppm/mg/m ³ <STEL (15m p)	vuosi
74-98-6	200-827-9	Propaani	1500	mg/m ³	2000	mg/m ³ 15min	2002
106-97-8	203-448-7	Butaani	1900	mg/m ³	2400	mg/m ³ 15min	2002
		Heptaani	1200	mg/m ³	2100	mg/m ³	2002

Altistumisvalvonta

Hengityksensuojaus	Jos ilmanvaihto ei ole riittävä tai jos höyryjen hengittämisen vaara on olemassa: käytettävä sopivaa yhdistelmäsuodattimella varustettua hengityssuojainta (tyyppejä A2/P2).
Käsien suojaus	Käytä tarkoitukseen sopivia käsineitä, esim. : Nitrilikumi. Lämpöaika > 8 tuntia.
Silmien suojaus	Käytettävä suojalaseja tai kasvonsuojainta jos on roiskeiden vaara.
Ihon suojaus (muualla kuin käsissä)	Normaalit työvaatteet.
Muita tietoja	Työpaikalla tulee olla hätäsuihku ja mahdollisuus silmien huuhteluun. Huolehdi hyvästä ilmanvaihdesta. Syöminen, juominen ja tupakointi eivät ole sallittuja tuotetta käsitellessä.

9. fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

Fyysinen tila	Aerosoli
Haju	Luonteenomainen
Väri	Väritön
Vesiliukoisuus	Ei liukene veteen.
Ominaispaino	Arvo: 0.59 kg/l

Sulamispiste/sulamisalue	Arvo: < 0 °C
Kiehumispiste	Arvo: -42 °C
Leimahduspiste	Arvo: -104 °C
Räjähdysominaisuudet	Alaräjähdyusraja mittayksiköllä: 1.1 vol% Ylärajähdyusraja mittayksiköllä: 10.9 vol%
Itsesyttyvyys	Arvo: > 200 °C

10. stabiilisuus ja reaktiivisuus

Vältettävät olosuhteet	Ei saa altistua 50 °C lämpötiloihin.
Vältettävät materiaalit	Reagoi voimakkaasti vahvasti hapettavien aineiden, kuten salpietarihapon, vetyperoksidin ja perkloraatti kanssa.
Vaaralliset hajoamistuotteet	Palaessa tai voimakkaasti kuumennettaessa muodostuu: Sakea savu, hiilidioksidi, hiilimonoksidi. Erittelemättömät orgaaniset yhdisteet.
Stabiilisuus	Tuote on stabiili annettuja varasto- ja käyttöehtoja noudatettaessa.

11. Toksikologiset tiedot

Muut terveysvaaroja koskevat tiedot

Yleistä	Ihon läpi imeytyminen ja hengittäminen ovat pääasialliset vaaratekijät teollisuudessa.
Hengittäminen	Liutinhöyryjen hengittäminen on vahingollista. Oireet ovat päänsärky, pahoinvointi, oksentelu ja päihtymystila.
Ihokosketus	Ärsyttää ihoa. Kuivattaa ihoa. Voi aiheuttaa halkeamia ihosta ja rohtumisen vaaran.
Silmäkosketus	Kohtalaisen ärsyttävää.
Nieleminen	Ei todennäköistä tuotteen pakkauksen vuoksi. Voi ärsyttää ja aiheuttaa mahakipuja, oksentamista ja ripulin.
Krooniset vaikutukset	Pitkäaikainen ja toistuva höyryjen hengittäminen voi vaurioittaa keskushermostoa.
Herkistyminen	Allergiaan johtavia ominaisuuksia ei tunneta.
Karsinogeenisuus	Syöpää aiheuttavia ominaisuuksia ei tunneta.
Teratogeeniset ominaisuudet	Vaikutuksia sikiön kehitykseen ei tunneta.
Lisääntymismyrkyllisyys	Lisääntymishaitallisia vaikutuksia ei tiedossa.
Mutageenisuus	Perimään vaikuttavia ominaisuuksia ei tunneta.

12. tiedot kemikaalin vaarallisuudesta ympäristölle

Muut ekologiset tiedot

Ekotoksisuus	Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
Liikkuvuus	Ei liukene veteen. Kelluu vedessä. Haihtuu vuorokauden sisällä veden tai maan pinnalta.
Pysyvyys ja hajoavuus	Tietoja ei ole saatavana.
Bioakkumulatiivinen potentiaali	Bioakkumulointia koskevia tietoja ei ole ilmoitettu.

13. jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

EWC-jätetunnus	14 06 03
Vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu tuote	Kyllä
Vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu pakkaus	Kyllä
Määritä asianmukaiset hävittämismenetelmät	Luovutetaan vaarallisenä jätteenä hyväksytylle jätteenkäsittelijälle. Alla mainittu vaarallisen jätteen koodi on ohjeellinen. Jos ainen käyttö poikkeaa aiheista, on huolehdittava oikeasta koodista.

14. Kuljetustiedot

Oikea kuljetusnimi	AEROSOLS (heptanes, propane, butane)
Tuotenimi (kansallinen)	AEROSOLIT (heptaani, propaani, butaani)
UN-numero	1950

Vaaralliset aineet ADR/RID	Kyllä, Luokka:2,5 F Vaaraluokitus:23
Vaaralliset aineet IMDG	Kyllä, Luokka:2.1 Pakkausryhmä:-
Vaaramerkki	2.1
Muita soveltuvia tietoja.	EMS: F-D, S-U

15. lainsäädäntöä koskevat tiedot

Vaaratunnus

R-lauseet	R12 Erittäin helposti syttyvää. R38 Ärsyttää ihoa. R67 Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta. R50/53 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksi avesi ympäristössä.
S-lauseet	S23 Vältettävä höyryn/sumun hengittämistä S51 Huolehdittava hyvästä ilmanvaihdosta. S61 Vältettävä päästämistä ympäristöön. Lue erityisohjeet/käyttöturvallisuustiedote. Painepakkaus. Ei saa säilyttää auringonpaisteessa eikä yli 50 °C lämpötilassa. Ei saa puhkaista eikä polttaa tyhjänäkään. Ei saa suihkuttaa avotuleen eikä hehkuvaan aineeseen. Eristettävä sytytyslähteistä - Tupakointi kielletty. Säilytettävä lasten ulottumattomissa.
Viitteet (lait/määräykset)	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus kemikaalien luokitusperusteista ja merkintöjen tekemisestä. N:o 807/2001. HTP-arvot 2002. Vaarallisen jätteen ohjeet. ADR/RID 2005 Tiedote on tehty valmistajan antamien tietojen pohjalta.

16. muut tiedot

Asianmukaisten R-lauseiden luettelo (osassa 2)	R11 Helposti syttyvää. R12 Erittäin helposti syttyvää. R23/24/25 Myrkyllistä hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä. R33 Terveydellisten haittojen vaara pitkäaikaisessa altistuksessa. R38 Ärsyttää ihoa. R50/53 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksi avesi ympäristössä. R52/53 Haitallista vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksi avesi ympäristössä. R65 Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä. R67 Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
Tavarantoimittajan huomautuksia	Tämän tiedotteen sisältö on oltava saatavilla kaikille, jotka käsittelevät tuotetta.
Tietojen laadun tarkastaminen	Teknologisk institutt as, joka toimii NS-EN ISO 9001:2000 mukaisesti on kontrolloinut käyttöturvallisuustiedotteen.